

KARTSUMMI

N° 2.

III AASTAKÄIK. 29. XII 29.

Noortele.

Kolm asja on, millaks inimene sündinud — töö, valu ja rõõm. Igaüks neist kolmest omab omad alatused ja omad õilsused. On alatu töö ja õilis töö. Alatu valu ja õilis valu. Alatu rõõm ja õilis rõõm. Aga ei pea arvama, et raskusest hoidumiseks vaja ainult neist loobuda ja nendega läbi saada. Ei oleks õiget elu, kui need kolm puuduksid. Töö rõõmuta on alatu. Valu tööst on alatu. Rõõm tööst on alatu.

John Ruskin.

Ajaloo Vaim.

Kui aastat mõnisteist tagasi saksad noored pöördusid oma maa silmapaistvama sõnataiduri Richard Dehmeli poole küsimusega, millisena tema soovis näha noorsoolükumise tulevikku, siis nad said vastuseks: „Soovin, et lakkasite arvestamast täiskasvanute soovidega, järelikult ka minu omaga!“ Täiesti ühinevdes selle raimuga paradoksiga, kinnitan kohe alguses, et kui ma omeli hoolimata napist ajast pääsoleraga lahvitan toimetuse poolt mulle lahkesti pakutud sõnakorda, siis enam enda «südame kergituseks», kui teile õpetuste jagamiseks. Juttub aga mõni mu mõtteist mõne teist panema järelmõttelema – siis tehke seda täiesti omaette, unustades, kust saite tõuse.

— Kas olete tunnud kunagi, kuis teie turjal istub Ajaloo Vaim, surudes teid maa ligi ja nõuvides kinni te kõri? Igal õppetunnil (välja arvatud mõned vähesed) ta hüppab teie ette ja sunnib teid vaatama tagasi, ixra tagasi, nii saagele, kui ulalute nägema. Ta toidab teid jiroglüfidega ja assyria külikieja, räägib teile Homerosist kui maailma suurimast luuletajast ja tutvustab teid nii põhjalikult juutide maailmaloomise tehnikaga, et tekib tahe seda teha järele! Filosoofiataunnis, kus lootsite rõib olla leida lahendust endis ammu esilekerkind oleviku probleemidelle, ta juhib teid enam kui kahe ja poolluhat aastat tagasi Thalesse juurde ja kodumaises kirjanduses on talle suurimaks sündmaseks piibli ümberpanemise lugu (see on talle palju, palju tähtsam, kui näit. Suitsu, Tuglase või Rutsa-nurga looming, millist ta ei tunnusta peaaegu üldse mitte). Teie omaalgatuslikes lubustasiici ta ei jäta teid maha, vaid tuleb sinuagi — pastaldes ja trüübulises seelikus ning paneb tantsima teid pulgalantsu torupilli saalel. Nüüsi ta on rakkaland peaaegu kõike elualad, oleviku aset jätmata. Tulevik — see kangastub teile vaid nui harvud hetkeil, mil pöörate pilgu ära reaailmast ja andes raba voli fantaasiaks, avasilmil unele saavutamatuist õhu loosist.

Selle kõige õigustamiseks targad mehed on mõllend välja tauni

pehjudusega - n. n. kultuurastmete teooria" näol.

Küll aga, mu sõbrad, on ju võinud elajaguse, rõõmu ja endrad
 Kuus rõõlegi te ise endale mitte lundada jõuainina ja väetisina, kui
 rogu aeg oleks imetlend vaid mõneks suveks, kuus rõõbi te ajas oke
 ruumi omil mõtteid, kui oke rogu aeg suda, lohnud arid rõõrast
 teooriaga!

Uuten laul. keetee maha endi baryalt te rämpär - raadake,
 tal on eamblad seljas ja raid iis oim, suge suulas! Arge laste m-
 did jätta valeõpetusega, et pole e. dahi uel pääsü all ja et ainet
 mineviku tundes rõõmu lunda olerieku. Pigemini ussrogu radupidist
 ei miske kordu siin ilma! (nagu kessi rakusene pole teise sarnane),
 vaid iga päev on uus ja läbi omaette imet; suda lojundes ja nait-
 lides araneb te mineviku mõistmises ja tuleviku kujundamises.

Enne kõige tehke oellet järeldus endaalgatustliku tegemise
 kohla (sui kooli reformimine, pole teie eluanne). Kõige järele, kas po-
 leri võimalik tavakiski eiplaanil, oima reformimise, lüütsõnadega rõ-
 rasti mõtte ümbermõletamist, aruvalle, mis parimalgi juhul appeli-
 rit rougi aruvalt mõistavale, aruvalle, looval, produktiivset aru-
 tegemist ja muile tühitamiit maailma hüvate ning laste hoomingu har-
 tinuises. Euti, eui lügate euriit valdeoonos. Juba eui rougi rogu
 (vt., kev. "K" 1988/9) ühele aruvalle raudates juhtisid läholepanu aruvalle
 ja enda keha harustamisele, kui roguvalle lähtsaiale, telegeneraalidele.
 Jätkekohalt tahame siin nuid tõsta roguvalle eui, eui just roguvalle alustel
 sammeldand. Aruvalle Kõigil on eui roguvalle malle, roguvalle lojundes
 roguvalle lojundes eui roguvalle eui roguvalle roguvalle.

Rõõmu ja sügavaid elamusid - and eui roguvalle roguvalle
 ja jät roguvalle Aruvalle Kõigil te nui roguvalle jät roguvalle ilme.

Kiinis, 20. det. 1989.

Aruvalle.

Jätkekohalt roguvalle 19. sajandil domineerund kultuurastmete teooria
 (pehjudusega Herbut, Kõigil jt.) järele bary endi valdeoonos aruvalle ro-
 dab roguvalle eui roguvalle aruvalle, roguvalle lapse õpetamises kulla roguvalle
 pida roguvalle aruvalle eui roguvalle järele- ja roguvalle aruvalle. Ilusim järele-
 roguvalle eui roguvalle on loobund, aruvalle õpetuse lähtekohas olerieku ja
 roguvalle ümbruse.

Hlaapsalu.

Läänemaa Õp. Sem. õppurühing.

1. Kelder, August.
2. Tomberg, Jutta
3. Tekits, Joh.

Läänemaa ühisgümna. karmusring.

4. Annen, Martin
5. Taal, Hermann

Jõhvi.

Jõhvi ühisgümna. karmus-
ja õppurühing.

6. Hallik, Hans
7. Hallik, Johannes
8. Kihl, Erik
9. Tamm, Voldemar
10. Suber, Erich.

Lüma.

Lüma Noorte-Karmus ühing.

Lüma, Arthur.

Paide.

Paide ühisgümna. võimatus-
ring ja noorsooliit.

11. Freiberg,
12. Ilmas, Edgar.
13. Juhvel, Hugo
14. Kivivõld, Hilma
15. Lõgand, Edgar
16. Nümann, Mery
17. Tõvast, Johannes
18. Vihaleid, Paul

Paldiski.

Paldiski ühisgümna. noori-
noorsoo ühing.

20. Veitmann, Valter

Pärnu.

Pärnu Tütarlaste Gümna.

õpilasarühing „Lotos“.

21. Annen, Ajura
22. Ester, Leida
23. Kulberg, Helga
24. Milder, Alja
25. Naadapera, Liisda
26. Siitann, Marie

Pärnu Poeglaste Gümna.

õpilasarühing „Püide“.

27. Ohana, Annel
28. Sang, August

Põltsamaa.

Põltsamaa ühisgümna.

karmus ring.

29. Ilmus, Linda
30. Soplepman, Aleksander.
31. Uko Brnadius.

Rakvere.

Rakvere Õp. Sem. karmusring.

32. Gross, Martin
33. Ilmus, Hugo
34. Kuren, Erich
35. Lemberg, Eugen

36. Pung, Arnold
37. Raabe, Argo
38. Siiran, Otto
39. Taumann, Hans
40. Tepp, Ernst

Kanvõre ühisgüm. kirjandusring
41. Leoid, Johanna

Tallinna.

Tallinna kaubanduskool.

42. Meosaid, Helga

Tallinna i. Sot. güm.

nirjandusring.

43. Roost, Lutsa

Tallinna Sendori güm.

nirjandus ring.

44. Kaur, Vanda

Tallinna Westh. güm. õp-r.

45. Rebane, Ilmar.

Tapa.

Tapa ühisgüm. karmusring.

46. Osi, Harald.

Tartu.

H. T. G. karmusring.

47. Aruiter, R

48. Hiir, V

49. Hindrikson, G.

50. Kauts, L.

51. Kalbas, L.

52. Kahar, Ilmar

53. Laar, V.

54. Laving, Peter

56. Mägi, Arvo

57. Mägi, Olav

58. Meie, Artur

59. Pallon, R

60. Pigoselinn

61. Peterson, Ernst

62. Peiner, R.

63. Reibach, H.

64. Saral, R

65. Sarv, P

66. Tõldsepp, R

67. Pöder, Ferdinand.

Tartu Õp. Sem. pedagoogiline ring

68. Beermann, Reschke

69. Kausvei, Arvid

70. Kärin, Endel

71. Luik, Marthor

Tartu Pögl. Realgüm. karmus.

72. Vilberg

Tartu kommertsgüm. karmus.

73. Laas, Hilje

74. Luusepp, Liina

75. Mandel, Vanda

Tartu Tõlv. Güm. karmus.

76. Ruus, Leo

77. Hiir, Irene

78. Kütt, Arnold

79. Sina, Ilja.

Tartu Õhtu güm.

80. Feltmann, Johannes

Tartu Tütarlaste güm.

enunavatus ring.

81. Barbits, Aino

82. Brelina, Alide

Sandry esimene kelgusõit (jary!)
 ta ettekujutuses (ta kujutas omale alati ette) sadas juba lund
 ja ta juba sõitis kelguga. Märjad õrliided riputas voodis
 kuivama ja heitis Aadama õsärki voodisse.

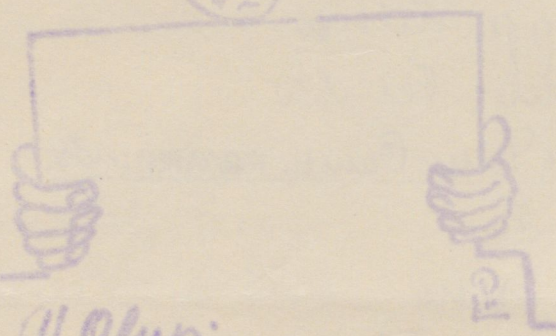
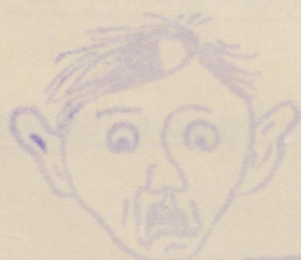
II.

Puhus sinige põhjatul. Sandry jalutades mööda Maar-
 jamõisa tänavat allalinna keerutas tuul külma, kuiva
 lund vastu nägu, nagu oleks puistat kumaluga:

nüsket, peenikest liiva vastu ta nägu
 äärmiselt kaugel muutus tavalise ähvardav-tumedalt-töö-
 tas tulla sula. Sandry pale lõi hülgama, ehkki kiire
 tuulelül viie silma kiskus. „Kelgutada, kelgutadaniid
 saab“, nimises ta omaette meele juba tuttavalt viisi (vt.
 I päetükk).

Küremini, küremini lähenes mustendav su-
 la kuulutatav pole, tuulgi oleks nagu suur da muut-
 nud, väiksemaks jäänud, tuiske parkus. Salade udusue-
 gedena lünglesid tuulest sila-sinna kantud lumehel-
 led äsja tuisust mõllavale lumehangedele. Sandry apte-
 gi juurde jõudes nägi ta oma silma-
 ga lund, mis igapäev ei sünni: termo-
 meetri tõusis, tõusis -15°C kuni
 0° ja jäi äkki peatumata nagu tee-
 manni kell, hüppas viis minutit
 korraga, vahel ka pool tundi). Sand-
 ry silmad kerkisid suureks ja ähva-
 dasid lauge puruks rebida, imes-
 tanuna jäi ta tarretanult seisma.

Oli sula, katused harkasid
 tilkuma, mõnel kütilgal oli õnn
 või õnnetus ka Sandry kätele ja
 ta termomeetri poole pöörata näo poole kurekuda, et

V. Olup:

„Oleme Eesti Tulu lapsed.“
 „Pole ma atragi pirosheid-
 and iga tea külvit iga
 lühikese aeg.“

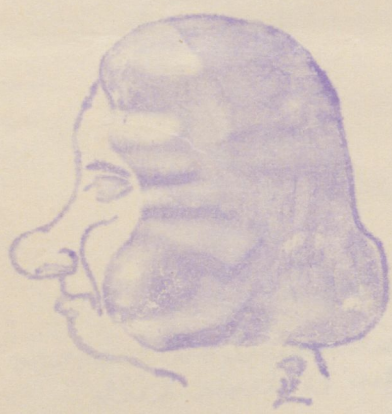
sealt auruses muutuna jälle taevase nännata.

Imestusest kaotanud Sandry otsustas teha esimest proovisäitu kelgul, et siis õhtul kureslaste - näitsinestega läänisel juhul ka noormestega) gruppisõit korraldada.

Küruvega, millisega sõidab taksos siis kui pole näha kodanikke lähikonnas, rehnis Sandry kodupooli, mõnegi kaasanimise tübisid tüvates.

Kelk näonpidi järel sammub Sandry, rõõmsahäisk näol, tähtvere pargi poole, kus asub kelgumägi.

Kaugile kostub juba Sandryle vastu hisa, kiljatused ja hüüded. Ta pole esimene kelgutaja, rahvast on mis mure, et ei pääse kuidagi juurdegi. Erkestergi lartsub foxi mängida, kõige selgemini ja arusaadavamini mängib trummimees: jarts, jarts, jarts. Hütulledki on kahel pool sõiduteed põlema pandud, ehkki veel valge on. Sandry ronib ka järjekorras oma kelguga kopsi pidi üles kelgutorni. Tore sõidutee, kuuskelega ja lütkudega pünat saatub Sandryle kesk logetat püüvalget lumevälja vastu. Pähemal eemal punetab juba selgema kiind taevase loojenevast päikesest, mille võlvivad valgushelgid peegelduvad jõe päale sula tättu kogunud ues. järjekord jõuab Sandry kätte, rõõmus äreus valdab meeli: ameti kord. Mehiselt astub ta kelgule, liise tagant

ja Sandry kelk lendab õhu muhisedes rõõmust mööda järve sõiduteed alla. Liha l. id alevs nagu avoline millest tuiel kiirelt läbi aalab ja siidame all on niisuke melise tunne; meeled ulmestuvad Sandryl rõõmust. Kelk lendab täie hooaga tuisungusse, mille haripunkti äletada ta õhku kõneleb narkunud hoo. Sandry katub

Gerda Kiire - T.T.g. abifürient,
lauluksaari juhataja, Karkunadi
h. m. liise etc.

15. nov-
1944

